

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO
DIREKTORAT ZA NOTRANJI TRG

Kotnikova 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 35 64, 01 400 35 24

F: 01 400 35 88

E: gp.mgrt@gov.si

www.mg.gov.si

Republika Slovenija
Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-1/2018/34

Datum: 17. 8. 2018

Zadeva: Odgovor na pobudo državljana za spremembo definicije potrošnika v Zakonu o varstvu potrošnika – vaš dopis Predlagam.vladi.si, predlog 9263-155 z dne 6. 8. 2018

V obravnavo smo prejeli vaš predlog, posredovan prek spletnega orodja Predlagam.vladi.si, s pobudo državljana za spremembo definicije potrošnika v Zakonu o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT in 31/18, v nadaljnjem besedilu ZVPot). ZVPot v 1. členu opredeljuje potrošnika kot »fizično osebo, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti«. Po predlogu državljana naj bi se za potrošnika štela tudi pravna oseba, da bi na ta način tudi pravne osebe (podjetja) pridobile nekatere posebne pravice, ki zdaj pripadajo samo potrošnikom, kot je na primer pravica do zamenjave izdelka z napako z brezhibnim izdelkom oziroma vrnitve kupnine, vračila izdelka brez razloga v odstopnem 14-dnevnem roku pri prodaji na daljavo itd.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo odgovarja, da je bil ZVPot sprejet kot poseben zakon za urejanje razmerij med potrošnikom in podjetjem. Tako 1. člen ZVPot določa »ta zakon določa pravice potrošnikov pri ponujanju, prodajanju in drugih oblikah trženja blaga in storitev s strani podjetij in določa dolžnosti državnih organov in drugih subjektov, da te pravice zagotavljajo.« Navedena določba poudarja osnovni namen zakona, da potrošniku nasproti podjetjem kot šibkejšemu udeležencu na trgu zagotovi enakopravnejši položaj. Razvojno gledano je potreba po zakonskem urejanju varstva potrošnika nastala prav zaradi neenakovrednega položaja, ki ga ima na trgu potrošnik pri sklepanju pogodb s podjetji. Zlasti s prehodom v informacijsko družbo in pojavom novih tehnologij so se pojavile tudi nove, sodobne oblike trgovine, kot npr. internetna prodaja, ali prodaja zunaj poslovnih prostorov (prodaja od vrat do vrat), ki so potrošniku poleg koristi prinesle tudi različna tveganja. Za obvladovanje teh potrošniku pogosto primanjkujejo ekonomski viri, znanje in veščine, kar ga nasproti podjetjem postavlja v neenakovreden položaj.

ZVPot je temeljni pravni akt, ki določa pravice potrošnikov, ki naj bi ščitile potrošnika kot prava neuko in šibkejšo pogodbeno stranko. Z ZVPot je Republika Slovenija prevzela pravni red EU na področju varstva potrošnikov, ki ga sestavljajo številne potrošniške direktive, ki vsebujejo smiselno enako definicijo potrošnika kot jo vsebuje ZVPot. Gre torej za fizično osebo, ki kupuje

blago in storitve izven svoje poklicne ali pridobitne dejavnosti, v nasprotju s podjetjem, ki ga ZVPot opredeljuje kot »pravno ali fizično osebo, ki opravlja pridobitno dejavnost, ne glede na njeno pravnoorganizacijsko obliko ali lastninsko pripadnost«. Ključno kar potrošnika razlikuje od podjetja ni to, da je fizična oseba, saj je tudi podjetje lahko fizična oseba, npr. samostojni podjetnik, pač pa da potrošnik kupuje blago in storitve z nepridobitnim namenom, pri čemer gre za neenakovredno razmerje »potrošnik-podjetje«. Drugače je s podjetjem, ki kupuje blago in storitve za poslovno rabo od drugega ponudnika blaga in storitev, torej gre za enakopravno, poslovno partnersko razmerje »podjetje-podjetje«, pri čemer se predpostavlja, da podjetje obvladuje večšine sodobne prodaje in razpolaga, če ne sam, pa skupaj s svojimi zaposlenimi z neprimerljivo več pravnega znanja kot ga premore povprečen potrošnik. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da je tudi podjetje pri sklepanju pogodb na trgu deležen pravnega varstva, le z drugimi predpisi, kot na primer Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631), ki na splošno ureja pravila pogodbenih razmerij.

Zgoraj že omenjeno prodajo prek svetovnega spleta oz. internetno prodajo ZVPot poimenuje s skupnim pojmom »pogodbe sklenjene na daljavo«, kamor spadajo pogodbe, ki so sklenjene s pomočjo različnih sredstev za komuniciranje na daljavo, to je sredstev, ki omogočajo sklenitev pogodbe brez fizične prisotnosti pogodbenih strank (katalogi, telefonski pogovori, oglaševanje, tv prodaja, elektronska pošta, internet). Zlasti pri prodaji na daljavo gre za posebno varstvo, katerega je deležen samo potrošnik, namen takšnega varstva pa je potrošnika kot šibkejšo in pogosto neuko pogodbeno stranko varovati pred nepremišljenim nakupovanjem in prevzemanjem obveznosti. V ta namen 43. č člen ZVPot določa, da »potrošnik v 14. dneh obvesti podjetje, da odstopa od pogodbe, ne da bi mu bilo treba navesti razlog za svojo odločitev, pri čemer lahko potrošnika bremenijo le stroški vračila izdelka«. Potrošnik ima tako posebno pravico, da si v 14-dnevnem roku premisli in brez posledic prekliče svojo izjavo volje, kar v slovenskem pravnem redu imenujemo »odstop od pogodbe«. Potrošnik je deležen posebnega varstva, saj izdelka, ki ga kupuje, ne more videti, ga preizkusiti in se prepričati, da je takšen kot je predstavljen na spletnih straneh, v katalogu in podobno. Zaradi odstopa od pogodbe mora potrošnik nemudoma ali najkasneje v 14 dneh po obvestilu o odstopu od pogodbe izdelek nepoškodovan in v nespremenjeni obliki tudi vrniti, podjetje pa mu mora vrniti kupnino (43. d člen).

Navedene pravice do odstopa od pogodbe, in posledično do vračila že kupljenega izdelka, podjetje seveda nima, saj se od njega upravičeno pričakuje, da na trgu odgovorno in premišljeno sprejema poslovne odločitve.

Glede na navedeno Ministrstvo meni, da je sedanja ureditev ustrezna in je ni potrebno spreminjati, pri čemer opozarja, da je niti ni mogoče spreminjati, saj je v celoti povzeta po pravnem redu EU, ki ga je Republika Slovenija obvezna spoštovati.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Barbara Miklavčič
sekretarka

Darja Tomše
sekretarka – vodja sektorja

Franc Stanonik
Generalni direktor

